

Nederlands Beheersinstituut

In juni '45 waren, zoals eerder vermeld, door het Militair Commissariaat voor het Rechtsherstel ruim vijf-en-twintighonderd beheerders benoemd: beheerders over de vermogens van politieke delinquenten, van 'foute' organisaties en instellingen en van, zoals het heette, 'vijandelijke onderdanen' – de vermogens van politieke delinquenten moesten beheerd worden teneinde ze na hun berechting (waarbij het gehele of een deel van het vermogen verbeurdverklaard kon worden) terug te geven en bij de overige vermogens moest het beheer de inleiding vormen tot de liquidatie; de opbrengst daarvan zou aan de staat toevallen.

Het aantal beheren steeg met snelle sprongen – het waren er per 1 mei '46 bijna 160 000. Vele van die vermogens hadden niet veel om het lijf maar andere droegen een gecompliceerd karakter: dan had de politieke delinquent bijvoorbeeld een kostbare inboedel in zijn bezit, een of meerdere huizen, voorts effecten en een levensverzekeringspolis (die kon afgekocht worden) – had hij wegens vergoeding van materiële oorlogsschade een vordering op de staat, dan was ook die vordering deel van zijn vermogen; was de bedoelde politieke delinquent bovendien eigenaar van een onderneming, dan lag de zaak nog ingewikkelder: het was vaak niet eenvoudig, de waarde van die onderneming te bepalen – zij moest in elk geval in beginsel worden voortgezet.

Als uitvloeisel van deze taken werd het Beheersinstituut een omvangrijke organisatie.¹ Het kreeg een hoofdbureau in Den Haag, nevenbureaus in Den Haag, Amsterdam en Rotterdam en verder z.g. Vertegenwoordigers (in de regel waren dat inspecteurs der belastingen) in een groot aantal plaatsen – dat waren er na enige tijd vier-en-zestig. Bovendien bleek het nodig om voor het regelen van tal van zaken bijkantoren in het buitenland op te richten – die kwamen er in Brussel, Parijs, Londen, New York, Willemstad (Curaçao) en Paramaribo. Het aantal stafleden steeg tot boven de tweeduizend. Hoe groot het totaal aantal beheerders is geweest (talrijken hunner beheerden meer dan één vermogen), is niet bekend.

Het spreekt vanzelf dat het beheer zich tot de meest verschillende vermogensbestanddelen uitstreckte. Het Beheersinstituut richtte een Bureau Bijzondere Beheren op dat eigendommen van de opgeheven Duitse

¹ Directeuren waren aanvankelijk J. A. Deknatel en K. W. G. Michielsen, na 1 oktober '46 Michielsen en mr. H. Bogaardt; Michielsen werd in '51 door J. J. de Vries vervangen en deze bleef tenslotte als enige directeur over.